

SZ. BURGER ALICE

(1925. MÁRCIUS 5. – 2022. DECEMBER 28.)

2022. december 28-án elhunyt Burger Alice. Halálával a Magyar Nemzeti Múzeum legidősebb egykori munkatársa hagyott el bennünket. Hosszú életének első évtizedeit a sors keményen sújtotta. Korán elvesztette édesanyját, tanulás helyett munkába kellett állnia, és 1944-től előbb munkaszolgálatra hívták be, majd Auschwitzba deportálták. A súlyos megpróbáltatások és tanulmányai többszöri megszakadása ellenére kitartással törekedett a tanulásra. 1947-ben letette az érettségit, és beiratkozott a Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán a muzeológia szakra, ahol 1952-ben államvizsgázott, 1959-ben doktorált ókori régészetből. 1951-től 1953-ig a Múzeumok és Műemlékek Országos Központjában (MMOK) dolgozott. Az intézmény megszűnése után került a Magyar Nemzeti Múzeum Adattárába, amelynek 1961-től nyugdíjba vonulásáig, 1982-ig osztályvezetője volt. 1952-ben kötött házasságot dr. Szász Pál ügyvéddel.

Disszertációjának témája a pannoniai római kőfaragás volt. Munkája *Áldozati jelenet Pannonia köemlékein* címmel 1959-ben a Régészeti Füzetekben (II/5) jelent meg. A római köemlékek kutatása későbbi munkássága folyamán is egyik fontos feladata maradt. Először a pécsi római feliratokat közölte, amely Fülep Ferencsel közös munkája volt (1974), majd a Baranya megyei feliratokat a *Die römischen Inschriften Ungarns* 4. kötetében (1984) közzétette. A Corpus Signorum Imperii Romani nemzetközi sorozatban Baranya megye figurális faragású római köemlékeit publikálta (*Die Skulpturen des Stadtgebietes von Sopianae und des Gebietes zwischen der Drau und der Limesstrecke Lussonium–Altinum*. Budapest, 1991). További tanulmányokat készített az aquincumi kőfaragóműhelyekről és a sírkőfaragásban feltűnő Lupa Capitolina-ábrázolásokról.

Az MMOK megszűnése után az intézmény sokoldalú feladatait az 1952-ben a Nemzeti Múzeumban létrehozott Adattár vette át, amelynek szervezését Burger Alice irányította. Az osztály feladatai közé tartozott a különféle típusú dokumentációk gyűjtése és őrzése mellett a leletmentések megszervezésére és a tervszerű kutatásokra rendelkezésre álló összegek adminisztratív

Sz. Burger Alice, MNM Központi Adattár, Régészeti Adattár, Hagyatéki Gyűjtemény, ltszn.

szervezése. Az Adattár vezetőjeként 1963-tól 1981-ig szerkesztette a *Régészeti Füzetek* I. sorozatát (15–34. kötet), amelyben az évi ásatási és leletmentési beszámolókat tették közzé. A fontosabb ásatásokról az *Archaeológiai Értesítő*ben is közzétett összegzést. A magyarországi ásatásokról a nemzetközi szakmai közösséget az UNESCO kiadásában megjelenő *Bulletin d'Archéologie Sud-Est Européenne* közlönyben tájékoztatta. Régészeti szakfelügyeletet végzett Győr-Sopron, Vas és Tolna megyékben.

Múzeumi adattári feladatainak mellett Burger Alice érdeklődése és kutatásai az időszakot tekintve a késő római korra, térben pedig a Dél-Dunántúlra összpontosultak. Leginkább a temetkezések és az éremforgalom tanulmányozása foglalkoztatta, amely témákból számos tanulmányt és összefoglalást készített. Publikál

ta a kazsoki (1968), mernyei (1978), mároki (1980) késő római éremleleteket, a Pécssett előkerült érmekeket (1971), és összefoglalta dél-dunántúli késő római időszak pénzforgalmát (*Late Roman Money Circulation in South-Pannonia*. Régészeti Füzetek II/22, 1981).

Baranya megyében végzett ásatásokat. Feltárta és publikálta a komló-mecsekjánosi (1967) és a kővágószőlősi villákat és az utóbbi temetőkápolnáját (1977–1982, közlés: 1987). A késő római kori temetkezések vizsgálata egyik fő kutatási területét jelentette. Temetőfeltárásokat végzett Bogádon, Fekeden, Majson, Gödrekereztúron, és publikálta a leleteket. Nemcsak az általa feltárt temetőket tette közzé, hanem korábbi feltárások leleteit is feldolgozta. Ilyen témájú munkái között a legjelentősebbek a ságvári (1966), a somogyszili temetők, a budaújlaki 4. századi sírok feldolgozása. A somogyszili temetőről monográfiát készített (*Das spätrömischen Gräberfeld vom Somogyszil*. Fontes Archaeologici Hungariae. 1979). Fülep Ferenc munkatársa volt a nagytétényi és almásfüzitői római táborok, valamint a 4. századi nagyharsányi villa kutatásában, továbbá folyamatosan részt vett a pécsi ásatásokon.

Burger Alice szakmai érdeklődésével és kutatásaival összhangban kezdeményezte és támogatta két jelentős dél-dunántúli római lelőhely feltárását. Ennek köszönhető az alsóhetényi és a ságvári 4. századi római erődök évtizedekig tartó ásatásának megkezdése 1969-ben, illetve 1971-ben.

Pályája kezdetén már római kori kiállításokat rendezett a dunántúli múzeumokban Komáromban (1951), Szombathelyen és Mosonmagyaróváron (1952), Pécsen létrehozta a római kori kőtárat.

Tanulmányutakon járt Romániában (1960), Olaszországban (1962), Berlinben (1963), Jugoszláviában (1967), Bulgáriában (1972) és a Fondation Hardt ösztöndíjával Svájcban (1974).

Burger Alice a pannoniai római anyagi kultúra területén végzett kutatásaival és tanulmányaival jelentősen hozzájárult a késő római korszak tárgyi emlékeinek megismeréséhez.

Tóth Endre

régész

teutanus@gmail.com